СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 161. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 13 липня 1935. — VOL. XLIII. No. 161. Jersey City, N. J., Saturday, July 13, 1935. THREE CENTS

АМЕРИКА ПРОТИ ВІЙНИ ІТАЛІЇ З ЕТІОПІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Американський уряд уперше дав до зрозуміння, що він противиться війні Італії з Етіопією.

Таке значіння приписують конференції секретаря стейту Гола, з англійським амбасадором Линсеєм та французьким амбасадором Лябуе. Цим американський уряд дав до зрозуміння, що він прилучується до заходів Франції й Англії, що мають на меті недопустити до вибуху війни в Африці. Гол заявив амбасадорам, що Америка заінтересована в удержанню мира.

Припускають, що американський уряд піде далі та що він правдоподібно буде старатися скликати якусь конференцію для полагодження італійсько-етіопського спору.

Дальші кроки американського уряду будуть почасти залежні від цього, що постановить зробити сенатський комітет для заграничних справ, у котрім уже предложено резолюцію про вдержання невтральности на випадок війни.

КОНҐРЕСМЕНИ ДОМАГАЮТЬСЯ СЛІДСТВА НАД „ЛАБІСТАМИ".

ВАШИНГТОН.—Конгресовий комітет для розсліду „лабістів", себто людей, що займаються спеціяльно натиском на членів конгресу в ріжних законодатних справах, робить всесторонні заходи, щоб розкрити, хто й скільки гроша видав на повалення предложеного урядом проєкту про підприємства публичного вжитку.

Рівночасно сенат визначив 50,000 долярів на розслід усяких „лабіс".

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ВИМУШУВАНЬ.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — На приказ федеральної прокураторії арештовано Алфреда Отона Вагнера, котрий признався, що висилав листи з домаганням викупу до родин людей, викрадених злочинцями.

Добивався він грошей, хоч не мав ніякого звязку з людьми, що викрадали, розраховуючи, видно, на само бажання родин визволити викрадених з неволі.

Вагнер признався, що вислав 7 таких листів, у котрих домагався виплачення собі грошей на загальну суму 465,000 долярів. Йому вдавалося хитро викручуватися від поліційної погоні. Він має 38 літ, має родину, живе у Бруклині та діставав на удержання допомогу з уряду.

ПРИСУД НА СМЕРТЬ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Апеляційний суд нюйорського стейту потвердив присуд смерти на Алфреда Линдсея, засудженого на страчення електрикою за те, що вбив свого товариша з тюрми, Фарнсворта, і його жінку.

Линдсей і Фарнсворт стали приятелями в тюрмі. На розправі Линдсей говорив, що він убив Фарнсворта у власній обороні, а його жінку зовсім випадково.

У вязниці Синг Синг страчено на електричнім кріслі 31-літнього Патрика Давнія, засудженого на смерть за знасилування й убивства 7-літньої дівчинки.

ДВА РОКИ ТЮРМИ, ЧИ 700 ДОЛЯРІВ?

ПЛЕЙНС (Па). — Рибний урядник поставив на суд Джулія Барічія з Майнерс Милз та Андрія Секела з Плейнс, Па., за безправну ловлю риби. Урядник заявив на суді, що вони зловили 70 штук риби та що кожда штука не мала довжини, дозволеної законом. Суддя приказав їм заплатити за кожду рибу гривну в сумі 10 долярів, або відсидіти за кожду рибу по 10 днів у вязниці.

Засуджені заявили, що вони воліють піти до арешту, й уже почали відсиджувати свою кару у вязниці повіту Сускеґена.

ПРИГОДА РИБАКІВ.

КІНҐС ПАРК (Лонг Айленд). — Міський констабель Джек Давнинг та Гарі Коклин вибралися в понеділок на ріку Мисепоґі на ловлю угорів. Підчас ловлі вони завважали в ріці вистаючі з води плавці великої риби й пізнали, що це був пажор. Давлинг пробив пажора списою якою вони ловили угорів. Пажор потягнув рибаків з цілою лодкою під воду, що в тому місці була, на їх щастя, неглибока. Давлинг не пустив з рук списи й борикався з рибою доти, поки його товариш не покликав помічника й не приніс залізні граблі, яких уживається до ловлення устриць. Загнавши ці граблі в бік пажорови, три чоловіки з бідою витягнули рибу на беріг.

Кажуть, що в тій околиці ще ніколи такого великого пажора не зловили. Він мав 7 стіп і 6 цалів довжини.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА ЛІБЕРАЛІВ У НЮ БРОНСВИК.

В четвер, 27. червня, відбулись у провінції Ню Броневик (Канада) провінціяльні соймові вибори, що принесли ліберальній партії першу в історії провінції найбільшу перемогу над консервативною партією, що впродовж останніх 10 років володіла в провінції. В попередньому соймі мали лібералі 14 послів. Консервативний премієр Л. П. Д. Тилі та всі його міністри не зістали вибрані до нового сойму. Вибрано всього 5 консерватистів, а лібералів 43. Девять консервативних кандидатів стратили депозити. Всіх посольських кандидатів було 98 у 17 виборчих округах. Премієром нового нюбронсвицького уряду назначений ліберальний провінціяльний провідник, А. А. Дисарт.

Після виборів Тилі заявив, що його партія провалилась, як і в інших провінціях, тільки тому, що їй прийшлось урядувати в провінціях у часі грізної депресії. Під цю пору є тільки одна провінція з консервативним урядом, а саме Принс Едвард Айленд. Там відбудуться за пару тижнів провінціяльні вибори й лібералі надіються, що й там осягнуть перемогу, а тимсамим забезпечать собі більшу можливість осягнути перемогу над консерватистами в домініяльних виборах, що відбудуться ще цієї осени.

ЗМЕНШУЄТЬСЯ БЕЗРОБІТТЯ В КАНАДІ.

Домініяльне статистичне бюро подає, що впродовж останнього місяця ріжні канадські підприємства прийняли до праці додаткових 22,704 робітників у фабричному промислі, лісництві, гірництві, комунікації, льокальній і залізнодорожній транспортації, будівництві, залізничній конструкції й торгівлі. Покращання заробітків виразне особливо в степових провінціях і Квебеку.

ЖЕРТВИ ПРАЦІ.

В копальні Інтернешенел Нікел Компані в Капер Кліф, Онт., звалилася брила землі на трох робітників і засипала їх живцем. Тіл не добуто. Погибли: Патрик Паверс, 32 роки, нежонатий, Квебек; Оні Гонорний, 32 р., й Ісидор Сломка, 32 роки, оба жонаті й оба з Судбур.

ЗАГАДОЧНЕ ДУШОГУБСТВО.

В Манаєві, пов. Зборів, убито в ночі 26-літнього селянина Антона Галушку. Під вікно хати, де спав Галушка, підійшли три особи і, застукавши, кликали його на двір. Коли він встав і глянув до вікна, впав стріл з кріса і, поцілив його в голову, вбив на місці. Душогуби втекли. Загально думають, що вбивство доконано на підкладі партійних порахунків.

ГАДЮКИ ПОКУСАЛИ ВОЯКІВ.

Військовий відділ, що робив вправи в околиці Повірська, пов. Ковель, натрапив підчас відпочинку в лісі на кілька гадюк. Заки вояки розкочились, гадюки покусали шість осіб. Один з покусаних, підхор. Скурпський, син нотаря з Ковля, помер у шпиталі.

ПАРТІЯ „СУСПІЛЬНОГО КРЕДИТУ" ПОШИРЮЄТЬСЯ НА САСКАЧЕВАН.

У політичних кругах Саскачевану побоюються, що рух політичної групи суспільного кредиту готов скоро поширитись у Саскачевані й загрозити місцевим старим політичним партіям, передусім ліберальній та консервативній. Недавно зорганізовано перше того роду товариство у Саскачевані, а саме в місті Мус Джо; товариство названо "The Douglas Social Credit League of Saskatchewan". Товариство постановило негайно приступити до пропаґування теорій суспільного кредиту влаштовуванням спеціяльних політичних курсів, публичних лекцій, радіо-промов. Говорять, що багато молодих людей, прихильників ідеї суспільного кредиту, мають охоту кандидувати на домініяльних послів у саскачеванських федеральних виборчих округах. Нема сумніву, що якби до того дійшло, то найбільше моглаб стратити ліберальна партія в Саскачевані, тому, що кандидати з групи суспільного кредиту взялиб якусь частину виборців, яка в відсутности тих кандидатів голосулаб на ліберальних кандидатів.

СЕНЗАЦІЙНА ЗАБОРОНА КНИЖКИ.

Австрійський уряд заборонив поширювати книжку „Моє життя з Конрадом фон Гецендорфом", яку написала вдова Ліна Конрад, спираючися теж на листах і спогинах свого покійного чоловіка. За нарушення цієї заборони передбачена грошева кара, 5,000 шілінгів або три місяці арешту. Є це перший наслідок оголошеного дня 6. червня ц. р. нового закону про охорону повати Австрії.

На основі цього закону уряд має право заборонити поширювання книжки, в якій події представлено так, що це є знеславленням, наругою або пониженням памяти заслуженої особи. Частина віденської преси називає книжку пані Конрад дуже несмачною й гостро осуджує авторку за невірне представлення історичних подій та неоправдані напади на останнього цісаря Карла.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ СПЕКУЛЯЦІЇ.

В Києві розпочався процес проти 29 обвинувачених, між ними 12 урядовців, за співучасть у міліонових зловживаннях. Вони два роки управляли ріжні спекуляції, виступаючи під покришкою кооперації. Обороти перевищували міліон рублів річно.

ЗА ЗНЕВАЖЕННЯ ПОРТРЕТУ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

В городському суді у Львові розпочалася карна розправа проти студента політехніки, Льонгіна Плюцінського, за зневаження портрету марш. Пілсудського. Дня 21. лютого Плюцінський увійшов з кількома товаришами до лябораторії й підійшовши до портрету Пілсудського, що висів над столом, зняв його, подер і кинув на землю. Обвинувачений боронується тим, що хотів взяти собі портрет на памятку, а стрінувшися з опором власника, подер його підчас сіпанини. Розправу відложено задля покликання нового свідка.

БЕЗРОБІТНІ МАРШОВИКИ ДАЛІ В РІДЖАЙНІ.

Звиш дві тисячі безробітних з Брітіш Колюмбії, Алберти й Саскачевану, що старалися дістатись товаровими поїздами до Отави й предложити урядови свої домагання, далі знаходяться в Ріджайні. Домініяльний уряд рішучо заборонив їм дальший похід і наказав перейти до тимчасового табору біля містечка Ломсден, звідкіля розішлеться їх одних домів, других до таборів праці, звідки вони прийшли. Одначе безробітні не хочуть занехати походу й перебувають далі в Ріджайні, хоч місто перестало давати їм харчі, а кінна поліція строго заборонила громадянству давати їм будьяку поміч. Вони дістають поживу за гроші, які приходять з колекти по місті. Кілька безробітних маршовиків старалися дістатись автами з Ріджайни до Вінніпеґу, але поліція арештувала їх і двох шоферів і замкнула до вязниці. Їх судитимуть за приналежність до комуністичної партії. Що робитимуть далі маршовики, невідомо.

Тимчасом з Вінніпеґу доносять, що безробітні з манітобських таборів праці плянують свій похід до Отави, а на сході Канади ведеться підготова до такого походу в Отаву в місцевих таборах праці. В Ріджайні стягнено звиш 500 людей з кінної поліції, а також багато поліції є у Вінніпеґу. Виглядає, що поліція ніяк не пустить маршовиків з Ріджайни в дальшу подорож на схід; навіть тоді, якби вони хотіли йти пішки.

КАМПАНІЯ ЗА ҐАЗЕТУ.

До друкарні „Курєра Львовского" вломилися в часі Зелених Свят якісь люди, але не задля грабунку. Вони розумілися видко на лінотипах, бо вмонтували деякі складові частини й зробили їх нездалими до вжитку. Через те дальше видання „Курєра Львовского" получене з технічними перешкодами. Є це очевидно нова фаза боротьби, яка ведеться довкола цього щоденника між давніми його власниками з ендецького табору та новими, що орієнтуються на ББ.

ДИТИНА В КЛІТЦІ МЕДВЕДЯ.

В зоольогічному городі в Кракові наблизилася дитина занадто до клітки медведя. Звір затягнув дитину крізь доволі широкі відступи крат у свою клітку. Ратуючи дитину, видці відвертали увагу медведя від неї тим, що поштовхували його патиками. Тимчасом явилась огнева сторожа, обляла медведя зимною водою, і він пустив переляканy дитину.

САМОСУД НАД КОМУНІСТКОЮ.

У Кримській Станиці колхозники вбили визначну комуністку Ірину Школьну, що була делеґаткою на недавній зїзд у Москві. Хоч убито її в білий день, слідча влада не може викрити винуватців, бо мешканці колхозу відмовляють зізнань.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД.

Перед трибуналом присяжних суддів у Тернополі став нув опришок Цванович, що вбив селянина Штика. Цвановича засуджено на кару смерти.

ЧЕХІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ НА ЗАКАРПАТТІ ЙДЕ МИЛЕВИМИ КРОКАМИ ВПЕРЕД

УЖГОРОД (Закарпаття). — Д-р Михайло Брящайко, редактор і видавець ужгородського часопису „Українське Слово", пише в статі „Безпощадна чехізація" між іншим таке:

„Місяць тому відбулися на Підкарпатті вибори. Принесли вони поразку для урядової політики, а перемогу для опозиції, а навіть іреденти. У нас це нікого не здивувало. Був це природній наслідок незручної урядової політики, а в першій мірі нечуваної чехізації.

Кожен думав, що бодай тепер по виборах прийдуть уже до розуму наші урядові круги та змінять свою нерозумну, неславянську, шкідливу для держави політику. Та, на жаль, усе осталось по старому, а навіть погіршилося. Горбатого ані могила не напростує. Безпощадна чехізація нашого народу провадиться далі та йде, так сказатиб, милевими кроками вперед. Маємо вже сотки чеських шкіл по наших чисто українських селах, маємо десятки горожанських чеських шкіл, маємо чеські гімназії, маємо чеську семинарію. А тепер мають відкрити нараз аж пять дальших горожанських шкіл, а саме: в Середнім, Іршаві, Тересві, Чинадієві, то є в чисто українських громадах, і в Батьові, де є мішане українсько-мадярське населення.

„Таку політику провадили у нас колись Мадярі, і хоч під господарським оглядом не жилося зовсім зле, ця шкільна денаціоналізаційна політика була головною причиною, що при перевороті ані один нарід не хотів остатися при Мадярщині. Та наші керманичі шкільної політики з історії нічого не хочуть навчитися".

БАКУНІН І УКРАЇНСЬКА СПРАВА.

ПРАГА (Чехословаччина). — Д-р С. Наріжний говорив на викладі в Історично-Фільольогічнім Товаристві в Празі про славяно-українські погляди і програму славного російського анархіста-революціонера М. Бакуніна. Прелеґент доказував, що Бакунін досить вірно розумів українську справу. Він поставив виразно самостійність і рівноправність української народности й заявився за звільнення України зпід російського й австрійського гніту. Твердив, що російська держава мусить бути розбита, австрійська зруйнована, а уярмлені ними народи мають здобути волю. Він, як і другий революціонер, Герцен, висловлювалися проти польських історичних претенсій на українські землі. Та тих його поглядів не засвоїли московські бакуністи, ні навіть польські революціонери. А постулати щодо повного розбиття Австрії й Росії відкинув навіть Драгоманів. Останній, не зважаючи на проєкт Бануніна за самостійну Україну, завернув українські політичні прямування на шлях вузької федерації в межах існуючих уже держав.

ПРОВОКАТОРСЬКИЙ НАСТУП НА УКРАЇНСТВО.

УЖГОРОД. — Давніше повідомлювано, що перестав виходити орган д-ра Фенцика „Карпаторусский Голос", головний представник украіножерної політики на Закарпатті, що був знаряддям в руках польської дипльоматії й де головні статті, звернені проти українства, писав сам польський консуль Сербінський, що ствержено при судовій розправі.

Тепер на місце цеї ґазети почав виходити „орган державнотворчої думки", що зветься „Русский Народний Голос", який теж видають фенциківці. Він то за паризькою московською ґазетою „Последнія Ведомости" виписує останні лайки на українство на підставі писання „Степана", себто висвітленого вже всією українською пресою провокатора, дезертира, злодія, вбивника, обманця й агента московського Чека.

„Українське Слово", згадуючи за те, пише: „Приходиться думати, що для поборювання українського народовецького напряму існує всесвітня організація, шайка, компльот, і ціла акція виходить з одного жерела. В засліпленій ненависти організують навіть убивників-злочинців - провокаторів, щоб лиш досягти своєї цілі. Якої? Легко догадатись!"

ВІЙНА НЕОПРАДАНА.

ЛОНДОН. — Сер Семюел Гор, новий міністер заграничних справ, обговорюючи заграничну політику, звернувся солодкими словами до всіх держав, бо з усіми ними Англія бажалаб жити в згоді. Щодо Італії, зазначив, що вона потребує більше землі, але додав, що це ще не виправдує війни з Етіопією.

ЗА НОВУ ПОЛІТИЧНУ КОНСТЕЛЯЦІЮ.

БІЛГОРОД (Юґославія). — Князь Павло, голова реґенційної ради, виїхав на побачення з румунським королем Каролем. Хоче його наклонити до союзу Болгарії, Румунії й Югославії. Союз був би проти Франції й повороту Габсбурґів на австрійський престол.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАУЧКА З ВІЙНИ

Саме тепер назріває нова війна, війна між африканською державою Етіопією й Італією. Італійський диктатор Мусоліні не тільки що не закриває, що він хоче воювати з Етіопією, але й це публично говорить своїм і чужим. Він уже післав під етіопську границю коло 100,000 італійських вояків. До вересня має там мати ще 225,000 більше, бо у вересні Італія думає починати війну. У вересні, бо тоді скінчиться слітна пора року й буде можливо посувати вперед змеханізовану італійську армію. З цим теж Мусоліні зовсім не криється.

Цілий світ дивиться, як Італія йде з війною на економічно й культурно відсталу Етіопію, щоб її завоювати та прилучити до італійської імперії. Світ знає, що Етіопія Італії винувата стільки, скільки винувате було ягня вовкови, що був голоден і хотів його зїсти. Та вовк жив у лісі, а Італія це европейська країна, що, мовляв, повинна керуватися не законами джунглів, а законами цивілізованих народів. Зрештою вона належить до Ліґи Націй, котра має в своїм статуті виразні постанови про те, що треба робити з державами, які нападають на інші держави з простого бажання захопити слабшого правом сильнішого. Публичний сентимент у світі хоче мира й хотів би, щоб Ліґа пустила в рух ці засоби, передбачені в її статуті. І рішучою акцією Ліґа відай могла би здержати війну Італії проти Етіопії, відтинаючи Італії комунікацію з її військами в Африці.

Одначе, не дивлячись на обовязок Ліґи та не дивлячись на настрій світа, Ліґа Націй ледви чи зробить це, до чого вона зобовязана. Якби Ліґа це зробила, то Італія взялаб це за виповідження їй війни Ліґою. Це трутилоб Мусолінія в обійми Гітлєра, а тимчасом Англія й Франція ждуть, що Мусоліні здержить Австрію від обіймів Гітлера. Навіть самі Англія й Франція могли би здержати Італію від війни, якби пішли згідно. Одначе Франція не хоче йти з Англією, на котру вона гнівається за потурання Гітлерови щодо зброєння всупереч своїм обіцянкам аліянтам.

І так воно йде довкруги. Одно зломання договорів потягає друге, друге третє і так далі. Зобовязання до миру, замісць удержувати мир, служать тільки до розбивання миру. Ломить їх кождий, хто тільки має в тому інтерес та має на це відповідну силу.

Не дивлячись на міждержавні зобовязання, міждержавна політика йде по давньому, себто за законом сильнішого. Як нарід хоче в світі вдержати своє життя, то він мусить викувати з себе силу, яку інші шанують і її бояться.

ЩО ЩЕ МОЖУТЬ СОВЄТИ ВТРАТИТИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Продажем східньо-китайської залізниці в користь новоствореної держави Манчуко (фактично японської „кольонії") завершився перший акт виликих дій, що їх започаткувала японський імперіялізм на Далекому Сході.

Трансакція формально переведена, совєтський амбасадор у Токіо отримав від японського уряду чек на 1/3 купної ціни, цілі тисячі совєтських громадян, службовців східньо-китайської залізниці, між ними теж багацько членів комуністичної партії, відмовилися вертатись до совєтського Союзу, віддали свої громадянські пашпорти й перейшли на твердий хліб еміґрації в державі Манчуко.

Японці з посиленими зусиллями кинулися на „мирне" завоювання зовнішньої Монголії, а водночас загострюють свої апетити теж на области Сахаліну й Камчатки й сьогодня це вже не є ніякою таємницею, що вони хочуть „відкупити" ці приморські области від Совєтів. Поступаючись на ріжних теренах перед наступом Японців, на теренах, що їх трудно їм втримати й оборонити, вони в тойже час стараються відбитись на інших місцях і зрекомпензувати свої втрати в Манчуку, Монголії та перед евентуальними можливими втратами на Сахаліні й Камчатці.

Не є ніякою таємницею, що Совєтам вдалося в цьому році опанувати всеціло китайський Туркестан, територію два рази так завелику як Україна (1,650,000 км²) та таким чином поставити собі шлях і звязок до китайської червоної армії і нагородити собі вигіднішу дорогу почерез Монголію, яку заступили їм Японці. Нас сьогодня цікавить найбільше Сахалін і Камчатка, на які то области Японці звернули свою пильну увагу й силкуються за всяку ціну ці території дістати в своє посідання.

Часопис "La Russie Illustree" приносить статтю про природні багатства приморських областей Далекого Сходу. Спираючися на дані совєтського професора Захарова, підсумовує в ній результати 6-літньої праці 300-членної наукової експедиції. З цих підсумків можемо побачити, що втратили би Совєти, коли були би примушені продати ці области.

Згадані области займають простір майже три рази так великий як Україна (2,717,000 км²). Їхне багатство є безмежне. Всюди повно там камінного вугілля. Між гірським хребтом і рікою Буреєю в довжині більше ніж 1,200 км. тягнеться пояс, насичений всякими рудами дорогих металів: міди, срібла, вольфраму, ванадія, олова й цинку. Золото знаходиться буквально всюди і члени всіх геольоґічних дослідних експедицій стверджують присутність золота.

Запаси камінного вугілля виносять 200 міліярдів тон. Запаси залізної руди виносять коло 120 міліярдів тон та мають цю рідку вигоду, що лежать близько й на переміну з камінним вугіллям, що надзвичайно упрощує та здешевлює продукцію заліза й чавуну. Дальшою вигодою цих знахідок є цей факт, що лежать вони на берегах сплавних рік та при морському березі. Камінним вугіллям є особливо багата Камчатка, частина Сахаліну і берег Охотського моря. В басені ріки Бурєї вже започатковано побудування великих гірничих і гутяних підприємств. Нафта на Сахаліні може дати річно, при поцільнальному добуванні, 800,000 тон. Камчатські лікувальні джерела відкриті професором Захаровом, своїми лікувальними властивостями можуть рівнятися з найкращими европейськими мінеральними водами. Деякі мають температуру 100°. Багатство лісів є також велетенське і, обраховують його на 6—8 міліярдів кубічних метрів, а річний приріст на 100 міліонів кубічних метрів. Багатство риб є таке велике, що ловля в році може дати 25 міліонів сотнарів лише цінних родів і якостей риб. Теперішня ловля не перевищає 16% тої скількости.

Між ріками Зазеєю й Буреєю є простори, що надаються для сільського господарства. Тут можна плекати не тільки всі роди зернових культур, але й овочеві дерева, морелі, тютюн, цукровий бурак, сою й інші. Що торкається футра (шкірок), то це вже віддавна найбагатша країна, де ловлять ріжношерсну звірину зі шкірками всіх смуг від тропікальних до полярних.

Японці вже перед світовою війною досліджували багатства цієї країни й могли би подати про них такі точні дані, як ніхто інший. Тому деякі публичні японські діячі заявляють отверто: „Ми прямо загибаємо від недостатку сировин. Наша країна не є сільсько-господарська, але промислова й тому потребуємо сировців. В нашому сусідстві лежить невичерпане багатство, що марнується. Ця територія є неймовірно рідко заселена й тому виключене на довгий час використання цього багатства. Інтерес людства вимагає, щоби природнім багатством були найперше наділені ті, хто терпить його недостаток, а не ті, хто тримає його як резерви".

Дійсне заселення тих територій є мінімальне. На просторах 2,717,000 км² (три України) живе лише 1,785,000 людей (статистика з 1930 р.), то значить 0.7 людей на км². Поруч у Японії густота населення досягає подекуди аж 480 осіб на 1 км²!

Національний склад населення виглядає так: Великоросів 62%, Українців 16.8%, Білорусинів 2.2%, Корейців 4.7%, Тунгузів 0.6%, Чукчів 6.5%, Бурятів 0.5% та незначний процент Китайців. У містах населення, за статистикою з 1930 р., є поділене ось так: Владивосток має 108 тисяч, Чіта 62 тисячі, Хабаровськ 50 тисяч, Нікольськ Уссурійський 35 тисяч.

Совєтська влада обіцяла в першій пятирічці скольонізувати Східній Сибір одним міліоном родин. Чи цей плян зреалізовано — трудно сказати. Мабуть ні, бо в „досягненнях та успіхах" першої пятирічки нема про це ніякої згадки. Відомі є тільки насильні з проливом крови переведені депортації селян (не лише кулаків, але поголовно всіх, що ставили опір перед вступом до колхозів) з України й з Кубані, яких число доходить до сотень тисяч але докладну цифру трудно устапити.

Рідке заселення, велика віддаль від російського центру, безмежні багатства цих терeнів завжди будуть постійною приманкою безнастанно зростаючого в силу східнього сусіда Совєтів, Японії, і цей ласкомий кусок не перестане приваблювати його „голодного зору", доки не насититься. Понеже Японці хочуть „відкупити" ці землі від Совєтів... І тут зачинається другий акт великих і далекосяглих подій на Далекому Сході.

Я.

МОСКВА СКРІПЛЮЄ ГРАНИЦЮ НАД ДНІСТРОМ.

В останніх днях радянські військові власти скріпили над Дністром границю між Україною і Румунією новими відділами пограничників. Здовж Дністра розтаборилися червоноармійці, що прибули з глибини України. З кількох пограничних сіл забрали людей і повели їх до Одеси в табор інтернованих.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ВОЙОВНИЧІ ЖІНКИ.

Американські газети подають винятки з рапорту Ню-йорської Стейтової Ліґи для Реформи Аліментів (себто заплати удержання, присудженого судом жінкам).

Винятки відносяться головно до тих розведених жінок, що завдають до тюрми своїх розведених чоловіків за неплачення аліментів.

Відомо, розведених жінок в Америці нема так багато, а таких, що завдають своїх бувших чоловіків до вязниці, ще менше. Здавалось би, що справа обходить таке мале число людей, що вона не має більшого суспільного значіння та що тільки проста цікавість для новинки заставила газети давати рапортови широкий розголос. Та, приглянувшися змістови рапорту, можна спитати себе: чи не дає цей рапорт певні дані для зрозуміння не тільки войовничих жінок, але й узагалі жінок, а то й усіх людей?

ЧОМУ САМЕ ВОЙОВНИЧІ ЖІНКИ?

З рапорту видно ясно, чому саме розведені жінки, що завдають своїх мужів до Іванової хати, зацікавили розслідників.

Питалися розслідники: „Пощо ви, пані, післали свого чоловіка до Іванової хати за неплачення аліментів? Чи не бачите, що він вам не може платити, коли сидить у тюрмі?"

Сорок процентів жінок відповіли на це питання меньше-більше так: „То нічого. Я обійдуся без його грошей".

З цього рапорт робить висновок, що в цих жінок ціллю завдання чоловіка до тюрми не є добуття прожитку для себе (чи дітей), як це власне було ціллю закону.

ПОЩОЖ ДО ТЮРМИ?

Дізнавшися, що жінкам, які завдають своїх мужів у тюрму за аліменти, за аліменти властиво не йде, розслідники старалися пізнати далі, за що їм властиво тоді йде.

У тій ціли питалися жінок: „Чи ви вдоволені тепер з того, що ваш чоловік у тюрмі?"

На це питання більшість жінок відповіла, що вони вдоволені. Те саме видно з того, що на третє питання: "Як довго ви хотіли би його в тюрмі держати?" аж 49 процентів жінок відповіли менше-більше однаково: „Поки там не зогниє".

З тих відповідей дослідники роблять висновок: товчком завдавання чоловіків у тюрму за неплачення аліментів є звичайно не бажання добути аліменти, а бажання справити собі приємність з того, що людина мучиться в тюрмі.

ЩО ТАКЕ САДИЗМ?

Може ще є люди, які цього не зрозуміють, як можна мати насолоду з чужої муки, одначе люди, що приглядаються ближче іншим людям, знають це явище добре. Є таких людей у світі немало. Це явище відоме вченим здавна. Для нього вчені навіть укували спеціяльну назву. Називають насолоду з чужої муки садизмом, а людей, що мають таку насолоду, садистами.

Назву вковано від імени французького шляхтича, маркіза де Сад, котрий у своїх повістях власне писав з насолодою про чужі муки. Один примірник одної своєї повісти він післав у дарунку Наполеонови, котрий, зрозумівши духову заразу, що її така повість може ширити, казав автора замкнути до дому божевільних, де його держали аж до смерти.

КОМУ ТРЕБА БИ ВІДБИРАТИ ВОЛЮ?

Доля маркіза де Сад насуває нам питання: Що робити з такими жінками, які можуть обійтися без аліментів від своїх мужів, а які завдають їх у тюрму тільки на те, щоби потішитися їх муками?

Рапорт підсуває думку: чи, замісць завдавати чоловіків у тюрму, не завдатиб таких жінок на лікування до якогось відповідного заведення?

Якщо не всі жінки, що позивають за аліменти, сюди належать, то чи не повинен би закон обмежити волю тих, що хотілиб ужити присуду мужа на аліменти не на те, щоби добути аліменти, але на те, щоби помучити чоловіка в тюрмі?

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Три мешканці села Хомиківці коло Галича, купаючись у ріці Гнила Липа, знайшли артилєрійську гранату. Як звичайно, граната вибухла і двох із них, Ярецького та Загального, рознесла на шматки, а третього, Леочка, тяжко ранила. — Біля хутора Попас коло Ново-Вилейська 15-літній Лев Прусаков знайшов на полі артилєрійську гранату, що лежала там з часів світової війни. Хлопець заніс стрільно на подвіря хутора і пробував його розібрати. Стрільно вибухло й тяжко покалічило хлопця. Перевезений до нововилейського шпиталю він незабаром помер. Перед двома тижнями в недалекій Сморгоні зґинули подібним способом 5 осіб.

В. Будзиновський.

СТЕПОВІ ПРОМИСЛИ

Історія деколи повторяється. Як в історії кождого народу, так в історії нашого був час, котрий можна би назвати, хоч не дуже по вченому, „дитинячим віком".

Неоднакові условини життя поодиноких наших земель зробили, що частина української нації на одних землях скорше мала за собою свій дитинячий вік, на інших землях сей дитинячий вік протягнувся до часів, коли попередні частини вже постарілися.

Найдовше в дитинячім віці свого суспільного розвою витревали Українці долішнього Дніпра, себто Запорожці. Сусідство на дуже низькім щаблі суспільного розвою живучих Татар і Запорожцям не позволило двигнутися на вищий щабель соціяльної культури і структури. Запорожці ще в другій половині вісімнайцятого століття були козаками, себто народом живучим з випасу худоби, полювання, риболовства і з війни... Все те було у них степовим промислом, і лицарським промислом.

Запорожці безупину воювали з усіми чужоплеміннями сусідами, найбільше з найближчими сусідами, ще й іншої віри, себто з Татарами.

До степових промислів належало також відбирання від ворога його худоби, найбільше його коней, так потрібних лицареви. А що між Запорожцями і Татарами був постійно воєнний стан, то се здобування коней, тепер по нашому, крадіж татарських коней, було, сказать би, патріотичним обовязком кождого Запорожця. Татарський кінь в руках Запорожця сам сміявся би тоді, колиб йому хто сказав, що Запорожець вкрав його, що Запорожець злодій!

Коли Татар приборкано і скінчилася постійна татарсько-українська війна; коли Українці на землях Запорожа кинулися до рільництва, прийшов кінець також ріжним „степовим і лицарським промислам", і забирання підступом чи силою чужого коня, хоч би татарського, стало... крадіжем! Татарського коня перед українським козаком жандарм і суд став боронити таксамо, як козацького коня перед Татарином. Крадіж чужого коня вже не вела до слави, а до кріміналу!

До того прийшло в Европі. Та що в Европі викорінив новий політичний лад, то се стало засівалось в степах Азії.

Сибір має великі простори, більші як Україна, і як вся европейська Росія, заселені найріжнішими татарськими й іншими племенами, що жиють ще в дитинячім віці свого культурного розвою, мандруючи з місця на місце і випасаючи худобу, полюючи на звіра, ловлячи рибу. Ті Татари, Кіргізи й інші кочовики Сибіру жиють, бодай до приходу большевизму жили так, як жили Татари на захід і схід від давнього Запорожа.

Деякі простори сибірських степів, на яких тепер лиш гуляє татарська худоба, неначе нарошно створені під управу збіжа. Російський уряд зачав ті степи кольонізувати рільниками, переселеними з европейської Росії.

Так було також у степах чулимо-минусинських, обнятих ріками, що, зійшовшися, творять ріку Єнісей. До краю, що від віків належав до Татарів абаканського племени, Росія вислала кольоністів з України.

До чого мусіло прийти, коли сусідами татарських кочовиків стали правнуки Запорожців, котрі з татарськими сусідами без упину воювали і виривали з їх пасовиськ коні?

Коли правнуки вскочили назад в життеві відносини своїх прадідів: мусіли вернутися части, вернутися звичаї тих прадідів: „Мусіли вернутися деякі давні „промисли" і „лицарські подвиги" Запорожців. В сибірських степах розпочалася постійна татарсько-українська війна.

Татари мали багато коней, українські кольоністи приходили майже без коней. Чиж диво, що не Татари полювали на українські коні, котрих не було, а Українці на татарські, котрих було що зір на небі!

Спершу російська влада не хотіла втиркатися в ті сусідські порахунки. Аж коли ті „спори" стали грозити загибілю обох сторін, російські суди зачали поборювати деякі бітки степового „промислу".

Одну пригоду з кінських воєн між сибірськими Татарами і українськими кольоністами описує А. Осендовський, котрий в 1899 р. працював коло озера Шіро, і котрого запросив був до себе багатий Татарин Юсуф Спірін, що випасав численні і величезні табуни коней.

Був се цілком простий, непросвічений, та казочно багатий кочовик. Мешкав з родиною в шатрах, котрі переносив з місця на місце в міру того, як його табуни зїдали траву в сій, або тій части степів між озерами Шіро, Ітакуль і Шурет. Коло тих шатер паслися барани і корови для домашнього вжитку. Решта худоби і табуни були далеко, за хребтом гір Кізил-Кая.

В юрті (шатрі) з пребагатою, великопанською східною обстановою ми побачили багато карабінів, револьверів, шабель, кинджалів.

— Сеж арсенал! — скрикнув мій професор, котрий також приїхав.

— Так! — кивнув головою старий Татарин. — Часи неспокійні, мусимо боронити себе і наше добро. Тяжкі, тяжкі часи!

Кажучи се, старий Татарин мав на думці викрадання татарських коней кольоністами з Европи.

Абуканські Татари виплекали спеціяльну кінську расу з дуже високими прикметами: їх коні в тих сторонах найцінніші. Абуканські огери тішилися великими успіхами на Алтаю, де при їх помочі уліпшено і уошляхотнено місцеву расу коней, вже майже цілком звиродніллу і здрібнілу. Тому то кольоністи з Европи завзято полювали на ті коні і гнали їх продавати на Алтай.

Захопити коні з татарського табуна не було так легко. Татарські конюхи були незвичайно чуйні, смілі, дуже добре узброєні. Перед напасниками не крилися, не втікали і не дивилися спокійно, як ті добираються до коней. Крім того сторожами і оборонцями табунів були табунові огери, дикі і відважні звірята, котрі на чужих кидаються, бють і кусають.

Так було і в табунах Спіріна.

В останних часах помічувано, що в деяких табунах покидали їх огери, що проводили цілим табуном кобил. Такі табуни пропадали. Вони втікали.

Саме тепер пропав величезний табун. Конюхам повелося перейміти і завернути лише частину втікаючого табуна.

Конюхи завважили, що навкруги спійманого табуна-збігця було багато слідів підкованих коней. З того виходило, що табун вели якісь їзді. Коли надїздила татар-

ЕВОЛЮЦІЯ КОМУНІЗМУ В НАРОДІ.

Щойно появилася книжка Вила Дюранта п. з. „Наша східня спадщина". Дюрант це складна особистість. Вихований у парохіяльній школі і в католицькій духовній семинарії під доглядом Єзуїтів, став завзятим лібералом, був якийсь час лектором у Колюмбійському університеті, вчителем в анархістичній школі, відбув подорож до советської Росії і тепер написав згаданий твір, як першу частину нарису історії цивілізації. В одному місці призадумується Дюрант над комунізмом і приходить до такого висновку:

„Мрія комунізму покутує в кожній модерній суспільности як расові спомини з простішого й однаковішого життя. Там, де нерівність і непевність розростуться поза можливість терпіння, люди радо витають поворот до умовин, що їх вони вже пережили. Вони забувають на нужду, а пригадують собі на нерівність. Час від часу розділюють наново землю, всеодно, чи законно, чи ні, як от зробили Ґракхи в Римі, Якобіни в Франції, комуністи в Росії. Таксамо час від часу розділюється маєток чи то насильною конфіскатою чи накладанням конфіскаційних податків на дохід та записи. Тоді починається наново погоня за маєтком, добром та владою. Піраміди-спосібности прибирають нові форми. Хочби не знати які закони введено, спосібніша людина якось присвоює собі більше плодючі землі, ліпше місце, львину частину в доходах. Незабаром вона має доволі сили, щоб мати вплив у державі й перевести зміну законів або вияснити їх на свій лад. Зчасом нерівність стає така, як була давніше".

Звісний американський фільософ-гуморист, Марк Твен, познайомився з течіями европейської фільософічної думки ще в часі своєї подорожі по Европі в 1878 р. Він тоді мав відвагу написати таке: „Комунізм це ідіотизм. Комуністи хочуть поділити маєток. Допустім, що це вдалося, — а це вимагає мозку й часу такий лад завести. В короткому часі гроші знову знайшлисяб у руках попередніх власників, а комуністи знову збіднілиб. Поділ мусів би бути переводжений що три роки, інакше він не приніс би користи комуністам.

Пощо?

— Сусіде, ходіть скорше, там бють вашого тестя. Ходіть на поміч.

— Пощо? Він мені нічого злого не зробив.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За червень 1935)

I. ПРИХІД:

З перенесення		$113.52
Прихід у червні 1935 р.		556.19
Разом		$669.71

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до краю:**		
1) Рідна Школа	$150.00	
2) Визвольна боротьба	150.00	
3) Інваліди	50.00	
4) Письменники	50.00	
5) Голодуючі Яворівщини	40.00	
6) Студентській молоді	35.00	
7) Матерям Біласа й Данилишина	20.00	
8) Музей Визвольної Боротьби	15.00	
9) Читальня „Просвіти" в Кийданцях	15.00	
10) Тов. „Просвіта" у Львові	10.00	
11) Пересилка телеграфічна і звичайна та листи	10.15	$545.15
б) Почтова скринка		4.00
в) Удержання канцелярії		25.00
Разом		$574.15

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід	$669.71
Розхід	574.15
Остається в касі Обєднання з кінцем червня 1935 р.	$ 95.56

Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Нова професіоналістична українська сила.

Здається, що кождому з нас приходиться з найбільшою приємністю читати в наших ґазетах ті новинки, що нам доносять про ту нашу молодь, що кінчить вищі студії, що робить гарні поступи в науці, що вибивається між Американцями своїми спосібностями. А тепер, коли переїжджаю по Канаді й стейтах, стрічаю багато нової молоді, що є дійсно нашою гордістю і надією на гарне українське будуче в Америці.

От, переїжджаючи через Дітройт, вичитав я, що п. Михайло Шанайда скінчив Дітройтський Технольоґічний Інститут, діставши ступінь Бакаляря Архитектурної Інжинірії. Довідався я далі, що п. Шанайда осягнув перший ступінь між 141 учениками. А ще далі дізнався, що отся спосібна сила є сином добре мені відомого й заслуженого громадянина і дякоучителя, Василя Шанайди.

Михайло Шанайда (В. А. Е.)

Знав я дещо про життя п. В. Шанайди. І тому хотів дізнатися, як це міг він вивести сина в такі люди. І довідався, що син працював у день в склепі та помагав тим собі й родичам, а вечорами ходив до школи. І всі ті перешкоди поборов. Заслуга в тім і його родичів, що збудили змалку в сині замилування до науки. Його батько був приміром нашого трудолюбного й чесного громадянина. Приїхавши з Бережанщини до Америки в 1908 р., взявся до дяковчительства, а потім покинув той незавидний хліб і пішов до Форда на роботу. І трудився чесно, щоб удержати родину, а крім того старався по змозі й бути добрим українським громадянином. А тепер діждався потіхи з сина і, дай, Боже, щоб надалі сповнилася наша гарна приповідка, що „добрі діти родичам вінець — а лихі кінець".

Подорожуючий **о. С. Г.**

Мусій Степанчук.

НА ВІЧНУ ПАМЯТЬ АНДРІЄВИ ЧАЙКОВСЬКОМУ

По зеленому Покутті, в Коломиї,
Пронеслися сумні пісні і тужливі;
Прогудили дзвони, сурми і тимпани,
Що не стало в нас Андрія-Отамана.

Понад тихі надпрутянські міста й села
Пішли звуки похоронні невеселі,
Пішли в доли, у карпатські сині гори,
У самбірські рідні села й темні бори.

Вчула вістку і колисочка Гординя*),
Що не стало в живих рідного вже сина,
А Прут вістку з Дністром в степ ген передали,
Що козацького тут сина поховали.

Поховали порадника-адвоката,
Що поради щирі дітям вмів давати;
Поховали письменника України,
Що писав про світлі й щасні в нас хвилини.

Що нам славну бувальщину Запорожжя
Малював в красках фіяльок, рути й рожі,
Малював образи дійсні і яскраві
Та вчив нас берегти своїх дідів слави.

Він тужив все „За сестрою", що в неволі,
„Побратимів" кликав йти до щастя й долі,
Кликав йти „До слави" гетьмана Богдана,
Щоб не було в нас чужого врага-пана.

Він, як „Гетьман", „Сагайдачний", „Необачний",
Власне щастя проміняв за нарід власний;
Він, як добрий жовнір, був все в нас на варті,
Щоб не було в нас хрунів, роздорів, сварки.

Він в „Казках діда Охрима" дітям й внукам
Змалював усе минуле, дав науку,
А „Четверта заповідь" нам пригадала,
Щоб ми батька й рідну неньку шанували.

Спи же, Батьку-Отамане наш, самбірський!
Тебе знає вся землиця українська.
Рідні люди: діти й внуки Тебе знають
І „Знехтований шлях" власний відшукають.

*) Гординя — рідне село Чайковського. Слова в наводових знаках — це назви творів А. Чайковського.

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

Товчок до оживлення народньої роботи.

Ще 26, а потім 30. травня ц. р. за старанням місцевих громадян, згуртованих у 5. відділі У. Н. Союзу, загостив у нашу місцевість головний предсідник У. Н. Союза, Микола Мурашко. Згадую аж тепер про це, бо я був певен, що то хтось інший про це напише. Але як нема допису такий довгий час, то годиться мені це зробити. Перший раз, отже 26-го травня, п. Мурашко говорив про значіння українського шкільництва, як про Рідну Школу в краю так і українську школу в Америці; другим разом, дня 30. травня, була бесіда про справи Українського Народнього Союзу. Промовець не шукав високих фраз, але простими словами переводив свої переконливі арґументи, якими приковував увагу слухача. Наприміp, не легка річ переконати молодь про значіння обезпечення в У. Н. Союзі, а після вияснення п. Мурашком нових поліс, чи там нового роду обезпечень, серед молоді повстало заінтересування і У. Н. Союзом і громадським життям. А наші трудячі провідники старшої громади, урядники від. 5., як ось пп. Сидор, Барнич та Кривень, почулись підбадьореними і почали ще з більшою енерґією ніж дотепер вести далі діла з вірою в повний успіх праці.

Михайло Беля.

БОСТОН, МАСС.

Нова професіональна сила.

Українці з Бостону нераз завидували іншим місцевостям, коли читали, як у них виростають нові українські інтелектуальні сили: вчителі, лікарі, адвокати, дентисти, інжинірi і т. п. До останніх кількох років ми не могли похвалитися такими успіхами. Зате цього року можемо похвалитися доброю новою професіональною силою. Є нею п. Анна Чопик, дочка відомих наших громадян і патріотів — Ілії й Марії Чопик, членів У. Н. Союза. Панна Чопик вихована, річ ясна, теж у патріотичнім дусі. Тепер покінчила вона правничий факультет, і то покінчила з найвищим відзначенням, що є тим вартніше, що добилася цього серед трудів, працюючи на життя.

Панна Чопик побирала початкову науку в німецькій парохіяльній школі, де вивчила анґлійську і німецьку мову і була завжди першою ученицею. Ходила теж і до української школи, що існувала при церкві. І вчилась так добре, що говорить і пише по українськи добре, що ніхто не сказав би, що вона роджена в Америці й тут училась української мови. Від малих літ брала завжди активну участь у нашім життю, граючи в представленнях чи співаючи в хорі. В гай скул вона була завжди на „рол ов анор" і одержувала на всіх свідоцтвах завжди „А". По скінченню гай скул пішла до роботи як стеноґрафістка. Вправді було безробіття і тисячі подібних дівчат були без заняття, але наша Анна, маючи за собою такі знамениті осяги, дістала зараз працю, але втратила через те один рік, бо не ходила дальше до школи. Родичі були без праці й не було фондів на науку. За рік праці п. Чопик заощадила собі трохи гроша, бо відмовляла собі всього, щоб тільки призбирати дещо на дальшу науку. Сказала, що чи буде жити з науки чи ні, але хоче вчитися. Українська молодь у краю хоче вчитися, а їй не дають, що молодь в Америці повинна вчитись, а може колись та наука придасться Україні. Так казала наша панна Чопик. По річній перерві вписалася до „Portia Law School". Це одинока школа в Америці, де вчаться самі дівчата правничих наук. Панна Чопик вписалась на нічні курси, бо в день далі працювала в асекураційнім офісі, заробляючи на книжки, убрання і т. п. Пірнула в книжки і вчилась так чотири роки, а цього року в червні скінчила науку й одержала першу нагороду. Зістала відзначена найвищим відзначенням „Magna cum laude", одержала диплому "L. L. B.". В осени буде панна Чопик допущена до адвокатської практики і могтиме виступати в суді. Буде теж далі студіювати, бо хоче стати професоркою права в якімсь з американських університетів.

Щасть Боже в дальшім шляху до дальших успіхів о-тій новій, молодій нашій професіональній силі й патріотці.

Н. Давискиба.

На вулиці.

В ночі стрічає поліцай двох підпитих панків, що весело виспівують.

— Панове! Не знаєте, що, йдучи домів, не вільно співати?

— Ми знаємо, але ми ще не йдемо до дому.

ська погоня, вони лишили табун і самі десь скрилися. Спіймані оґери, котрі покинули були табун, мали на тілі рани. З того конюхи домірковалися, що заки відстали від своїх кобил, боролися з напасниками.

Останні крадіжі були цілком загадочні. Злодійських слідів найзручніші татарські пластуни не годні були знайти. Ріжно думали, та загадки ніяк не годні були розгадати.

В лікувальнім заведенню Шіра саме тоді був слідчий суддя. Його звістили про се, що сталось і він приїхав. Сей суддя любив такі справи, розумний був і мав величезний досвід. Приказав завести себе на пасовисько спійманого і заверненого табуна і приставити до себе поранені оґери.

Оглянувши оґери, суддя знайшов в їх писках руду кінську шерсть і білу волосінь з кінського хвоста.

— Чи є у вас руді оґері і з білими хвостами? — спитав конюхів.

— Таких нема в нашім табуні, — відповіли,

— А чужого такого ви не бачили в табуні?

— Не бачили.

— Гм. То ви хіба спали!

Суддя став, як совісний пластун, призиратися кождій пяди землі. Там, де земля була дуже збита копитами, себто там, де мабуть був бій між оґерами, суддя знайшов сліди великих копит. Ліве задне копито було надломане.

— Чи в табуні є великий кінь з такими великими копитами і з задним лівим копитом надломаним? — знов спитав суддя.

— Нема такого, — відповіли конюхи, призираючися слідам.

— Як ви могли не видіти його?! — питав суддя здивований. — Він був тут в табуні і бився з вашими оґерами. Вони, мабуть побиті ним, втекли і тоді кобили пішли за чужим оґером. Ви хіба спали!

Конюхи не хотіли признатися, що спали. Тільки відповіли, що ніякого чужого оґера, ні бійки між оґерами не бачили.

Суддя не сумнівався, що було так, як він сказав. Лиш не годен був збагнути, яким способом конюхи переочили чужого коня і позволили йому повести табун. Гадав, що конюхи попилися „бузою", себто горівкою з кобилячого молока, або „аракою" з коровячого.

Зачав наново оглядати терен табуна, специяльно леговище конюхів. Знайшов сліди чужих людей, що густо перехрещувалися. Суддя дістав доказ, що тут крутилося пару осіб, очевидно, шукаючи на землі якоїсь згуби. Були також сліди конюхів. Ідучи за одною тропою, суддя побачив щось, стопою втиснене в землю. Підоймив мішочок з порошком.

— Вже знаю! — сказав до себе весело.

Маючи досвід, він знав, що знайшов. В мішочку був насонний порошок: розтерті ягоди белядони й опію. Ті, що прийшли по коні, згубили його. Пізніше вернулися і шукали! Про се свідчили їх сліди. Не знайшли, бо котрийсь Татарин, ідучи туди в ночи, наздоптав був на мішок і втиснув у землю. Суддя знов пішов до конюшні і питає:

— Чи у вас були які люди, ще заки табун втік, і чи ви з ними їли що?

— Були якісь два мандрівні, — відповів конюх.— Казали, що дуже голодні. Ми запросили їх до вечері. Ми їли баранину і почастували нею подорожних. Вони наїлися, подякували і пішли.

— Після вечері вас став перемагати сон?

Конюхи дивно якось глянули на суддю. У них була нечиста совість.

— Чи ви знаєте, чим була посолена та баранина, котру ви на вечерю зїли?

— Солею, — відповіли всі конюхи, — солею.

— Ви посолили солею, та ваші гості досолили отсим!

Показуючи торбинку, суддя сказав:

— Се насонний порошок. Вони згубили його. Я тепер знайшов.

Конюхи призналися, що по відході гостей були дуже сплячі. Чули, що коні бються, та не звертали на се уваги. Позасипляли. Коли попробуджувалися, табуна вже не було.

Суддя покликав до себе жандармів і приказав їм знайти між кольоністами і приставити такого, що має великого, сильного буланого оґера з білим хвостом. По кількох днях жандарми привели хлопа з села, віддаленого від Шіро 60 кільометрів, котрий мав такого коня. Оґера не привели, бо, як говорив арештований, втік і його що лиш шукають.

Хлоп забожився, що про татарський табун нічого не знає, що він сам, ні з конем в сих сторонах ще ніколи не був.

— Бачу, що ти добра птичка, — промовив суддя. — Та я в моїм життю видів ліпших. Ваші таких штук з кіньми не втнуть, як люди в Туркестані. Та я і там давав собі раду.

— Я тут ні причім і мій оґер ні при чім! — перечив завзято арештант.

— Не здуриш мене. Маєш великого і лютого рудого оґера, котрий зломив собі копито лівої задної ноги. Той оґер має майже білий хвіст. Неначе бачу його перед собою. То мудрий кінь, бо має премудрого пана, що знає, як з конем балакати і як вчити його. Сподобавши собі який татарський табун, приводиш в ночи свого рудого. Він зачинає бійку з татарським оґером і проганяє його. Кобили ідуть за ним.

— Пане! — сказав хлоп. — Хоч би так було, то сам оґер не вдіяв би нічого, бо табун чейже пильнований конюхами. Вони прогнали би напасника. А бодай виділи би його... Чи котрий конюх бачив того, як ви кажете, рудого оґера?

Зараз скажу тобі, чому не бачили. Тепер лиш додам, що як твій оґер заведе татарські кобили до твоїх спільників, то вони зараз гонять їх чвалом в сторону Алтаю. Друга партія ваших спільників своїми здохляками перехрещує тропу вкраденого табуна.

— Я тут ні причім, мій оґер ні причім, — повторив арештований. — Хто видів?

— А чого, коли татарський табун вже втік був, деякі з вас вернулися і лазили по коновицу? Хто з вас згубив насонний порошок, від котрого конюхи позасипляли, так, що не бачили твого буланого, не чули, що табун пішов за ним?

Арештований поблід і витріщивши очи, глядів на суддю.

— Ви не знайшли вашої згуби, бо мабуть були пяні. Та я знайшов. Ось ваша згуба!

Суддя витягнув з кишені мішочок і показав арештованому. Тепер сей погадав собі, що ліпше сказати правду. Видав своїх товаришів, котрі вже гнали табун на Алтай. Суддя зарядив телеґрафічно погоню і арештованого випустив.

Спірін дістав назад свої коні. Погоничів не арештовано, бо були обережні і завчасу втекли, полишаючи коні в руках жандармів.

Друкарські помилки.

З промови: ...„єднаймося, жінки, і зачинаймо велике діло обмови..."

Зі статті: ...„по Україні повіяло свободою і почався великий рух резолюційний..."

ВІЙНА ЗА ВЕДРО.

З яких дивовижних причин приходило нераз до війни, доказує отся пригода! В часах, як сьогоднішня Італія була ще поділена на дрібні князівства, які взаємно воювали між собою, втекли в 1006. році два вояки з Модени з табору свого володаря Больони. Щоби втеча їм безпечніше вдалася, взяли зі собою велике ведро, нібито що вони йдуть по воду для коней. Плян їх їм пощастився. Дісталися щасливо на територію Модени, а на спомин узяли собі до дому й ведро.

Та цим не вдоволилася Больона, як про це говорить лист до володаря Модени, в якому простацьким і схвильованим тоном домагається звороту ведра. Модена випросила собі такий спосіб і відмовилася видати ведро. На це Больона повторила своє домагання ще більше простацькими словами, а Модена відповіла їй таксамо, одначе ведра не видала. Наслідок цього був такий, що Больона виповіла Модені війну. Розгорілися криваві бої, міста й села перемінилися в руїни, невинні люди гинули, а перемога не перехилювалася ні на цю, ні на ту сторону.

Вкінці неприятелі погодилися та попросили сардинського короля, сина німецького цісаря Генриха II., щоби полагодив справу спору. Колиж король станув по боці Модени, не були з цього задоволені в Больоні й Больона присягла собі, що не погодиться, поки не знищить короля та не заволодіє над ним. Вкінці їй це таки вдалося: взяла короля в полон і вкинула його в темницю в Больоні.

Даремне давав цісар Генрих за видачу сина золотий ланцюг, довший, ніж були границі Больони. Больона хотіла пімститися. І так мусів король проживати в вязниці, прикований за руку й ногу, повних 22 роки, аж до смерти. Його батько вже був давно тако помер.

Війна між Больоною та Моденою тимчасом також покінчилася, одначе ніхто з неї не вийшов переможцем. Обі держави були так виснажені, що бої мусіли припинитися. Одначе ведро, через яке прийшло до цієї завзятої війни, виставили в Модені в залізній клітці, де чужинці можуть його ще сьогодні бачити.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в понеділок, 15. липня, в годині 8-мій ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт вул. На цих зборах кождий член має бути приявний, бо буде справоздання контр. комісії і уряду за пів року. Члени, котрі замовили фотоґрафії, мають прийти на збори і взяти свою фотоґрафію. Неприявний член буде караний згідно зі статутом. Довгуючі члени мають сплатити свій довг. — Ст. Гладкий, пр.; Гр. Шустикевич, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться у вівторок, 16. липня, в годині 7:30 ввечір, в гали де звичайно. Всі члени обовязані прибути на час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду і контр. комісії за 6 місяців. Довгуючі члени мають явитись конечно і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Пригадуємо тим членам котрі замовили собі фотоґрафію, яка була знята до ювилейного свята і буде поміщена в пропамятній книжці У. Н. Союза, щоб забрали ті замовлені фотоґрафії. Останній раз пригадуємо тим членам, котрі не приходять на збори і не дають відповіди на питання секретаря, що з ними поступимо так, як наказує ухвала статута. — А. Іванів, секр.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член 29. від. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені запомоги з фонду запомогового в протязі двох літ по $35, котрі мені, майнерському інвалідови, дуже придались. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам і членам за їх труд.

Михайло Коваль.

Я, нижче підписана членкиця від. 223 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі стали мені великою поміччю у моїй недузі. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам і членам за їх труд.

Ксеня Стебелінська,
Вілкс Баре, Па.

Договорився.

В суді:
— Чим ви є?
— Тим, чим мій батько.
— А чим є ваш батько?
— Та вже помер.
— А чим був?
— Сухітником.
— Алеж з цього не міг жити!
— Та тому й помер...

В ресторані.

— Чи я застав пана Бураконосенка?
— Так, сидить в останній кімнаті.
По хвилині гість вертається.
— Алеж його нема там при жадним столику.
—А ви не заглядали під столики?

Через село інжиніри вимірюють залізничий шлях.
— Випало так, що шини мусітимуть іти середиьою вашої стодоли! — пояснює інжинір одному селянинови.
— Ой, то я за кожним разом мусітиму для поїзду отвирати ворота?

Кінське здоровля.

До лікаря приходить пацієнт:
— Ой, пане докторе! Почуваюся дуже зле. Щось мене тисне в грудях, голова все болить, шлунок не є в порядку, а на серце віддавна нездужаю. Крім цього терплю на гостець, по ночах не сплю...
— Но, но! — перериває йому лікар. — Як ви те все видержуєте, то ви маєте кінське здоровля.

Подібність.

— Ти чув, Ірка замовила собі портрет і вже має його.
— А подібний?
— Такий подібний, що нікому не хоче його показати.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN GROUP TO MEET.

Catholic Youth League Gathers Here Tomorrow and Sunday.

The Ukrainian Catholic Youth League will hold its second congress tomorrow and Sunday at the Park Central Hotel, Seventh Avenue and Fifty-fifth Street. More than 250 delegates, representing clubs of Ukrainian Catholic youths in the United States and Canada, are expected.

After a Pontifical Mass, to be celebrated by Bishop Constantine Bohachevsky at St. George's Ukrainian Catholic Church in East Seventh Street tomorrow morning, there will be a business meeting in the Florentine Room of the Park Central Hotel.

On Sunday the delegates will go on a sight-seeing tour of the city and in the evening will attend a dinner dance at the hotel. Speakers at the dinner will include Bishop Bohachevsky, William T. Collins, Supreme Court Justice; Dr. Simon Demedchuk, Ukrainian journalist; Dr. Luke Myshuha, editor of Svoboda; the Rev. Philemon Tarnavsky and the Rev. Peter Poniatishin, pastors of St. George's Ukrainian Catholic Church; the Rev. Anthony Lotowycz, Supreme President of the Providence Association of Ukrainian Catholics of America, and the Rev. Volodimir Lotowycz, pastor of St. Peter and Paul Catholic Ukrainian Church of Jersey City.

(The New York Times, July 12, 1935).

Мігрена.

Одного разу кардинал Мазарін просив авдієнції у Людвика XIV. Йому відказали, що король не може нікого приняти (якраз у тому часі), бо має мігрену.

Мазарін прийшов другого дня й король його приняв.

„Мені пройшла мігрена", сказав Людвик.

„Я бачив її на відході", відрубав серіозно Мазарін. „Мала чудовий білявий волос та синє убрання".

Між приятелями.

— Знаєш, той Юрко Липка то найгірший юнак, якого знаю!
— Чому?
— Я постановила собі дати йому гарбуза! Та ти гадаєш, можу наклонити його до того, щоби сватав мене?

В школі.

— Що це є пересічна?
— Пересічна це місце, де курка зносить яйця.
— Хтож тобі таке сказав, тумане!
— Та таки пан професор сказали вчора, що курка на рік зносить 120 яєць пересічно.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (68)

Крокодиль кинувся на Наомі. Еяд вистрілив з мушкету. Зранений крокодиль закрутився, стягнув одного Араба з коня і відплив з нещасним чоловіком. Збентежена тим ватага вернулася назад на беріг. Опісля під загрозою шейка вони спробували ще раз.

Тим разом кінь з їздцем ударились до скали, гнані швидким виром. Оба згинули. Та вкінці Наомі й її пани перейшли ріку й почали свій довгий похід. В полудне другого дня Наомі споглядала на обрій і закликала до Атюві.

„Ось гляди!" — сказала вона. „Там стоїть червоний гранітний стовп, що зазначений на мапі. Саме напроти нього є вхід до долини. Тепер дотримай слова і відішли мене назад до моїх людей". Показалося, що Атюві збрехав,

Цеї ночі Араби заночували недалеко червоного гранітного стовпа, а наступного дня почали Араби йти вгору вузьким провалом, що, на їх думку, мав запровадити їх у країну казочних багатств. Коли вони їхали, якісь дикі очі споглядали на них згори зпід великих чорних брів. Хтось слідкував за рухами ватаги.